Poštnina plačana v gotovini.

Leto XXV. Lendava, 3. aprila 1938. Štev. 14. Cena 1 Din.

NOVINE SLOVENSKE KRAJINE

Vredništvo v Lendavi hš. 67, uprava v Črensovcih, Slov. Krajina.
Letna naročnina v državi 30 Din., mesečno 2·50 Din., v inozemstvi 72 Din., mesečno 6 Din. z M. Listom letno 100 Din. Na skupni naslov pri širitelaj v državi je letna naročnina 24 Din., mesečna 2 Din. — Plačati se mora naprej. Štev. položnice 11806. Rokopisi se ne vračajo. — Cena oglasov: Cela stran 800 Din., pol stran 400 Din. i tak niže Poslano i med tekstom vsaka reč 2 D., mali oglasi do 10 reči 5 Din., viševsaka reč 1·50 Din.

Junak iz Teruela!

Od poročevalca Novin iz Portugalije.

Pokali so topovi, pokale so puške, kričali so ranjeni, srdita je bila bitka za mesto Teruel. Što je mogeo, se je bio. Tekla je stara, še celo ženska krv, a predvsem mlada krv. „Raj mreti, kak pa komunistom v roke! Na nje, na nje!“ so kričali od vseh straneh. Tü se je pokazalo junaštvo, štero se šče nej vidilo. Vsi so bili junaki, a med vsemi se je odliküvao eden mladenec, šteromi je bojna drügo nej nehala kak pet letnoga brata. Tomi je on, mladenec 14 let, bio vse, oča i mati, hrana i obramba. Rad bi se bojüvao za drago domovino, a brat ga je zvao. Med najvekšim grmenjem i fučkanjem krügeo, je nej znao, ka bi delao od nevole. Skrivao je brata od hiže do hiže, zdaj za porüšeni zid, zdaj pod zemlo. Gda ga je spravo na varno, se je včasi pokazao med vojaki i je strelao, kak nori na sovražnike. Bio se je i ne je šteo, ka bi mesto, v šterom so šče ležala tela, v vročoj krvi njegovih staršov i sorodnikov, spadnola v roke komunistom, a posebno se je za brata bio. Straj je bio, ka bi ga odegnali v Rusijo, kak drüge, i bi jiva razločili za vsigdar. Tüdi drügi so se tak bili, a pomagalo nej. Prišla je vöra. Premočen sovražnik je zavzeo mesto. Bili so zgrablenci. Vojska z svojov sigurnostjov je predrla zid i se rešila skoz to lüknjo z rok sovražnikov. Tüdi mladenec bi se lejko ž njimi rešo, a meo je brata skritoga, nej ga je šteo nehati, ž njim je šteo vmreti ali pa njega i sebe rešiti. Skrio se je ž njim. Pri prvoj priliki z bratom, šteri ga je držao za šinjek, se je napoto proti svojoj vojski, štera je vujšla z Teruela. Naednok je pa sprevido, ka so ga ovarali, ar krügle so fučkale okoli njega. Eden brešček njiva je začasno rešo. Krügle so henjale i on je nadalüvao svojo pot k Francovoj vojski, a vse po štiraj je šo z bratom, ki ga je noso na sebi. Blüzi svoje vojske več nikaj nej poslüšao. Bežao je i bežao stiskajoč brata k sebi. Neje čüo krügeo, vido je samo brata, šteri ga je na milo zvao i držao vsigdar bole za šinjek. Bežao je i prišeo srečno do Francove vojske. Komaj zdaj je spoznao, ka nekaj strašnoga se je moralo goditi pri tom begi. Nagno se je k brati i ga pitao, či njemi nej slabo. Pravo njemi je, ka sta rešeniva od rdečih i ka njemi naj nekaj pove. A z vüst mladoga deteta se nej čülo nikaj. Vsigdar bole je zgüblao toploto. Bio je mrtev. Med begom ga je krügla zadela. Brat pa toga nej ovarao, čüo je, ka ga je tiskao, a on je bežao, naj kemprle pride k svojoj vojski. Gda je ovarao mrtvoga brata je v obvüpi kričao: „Moj Bog, zakaj si to želo od mene?“ Okoli njega je stala vojska, štera je včena bila nevolam, a zdaj je nej mogla toga prizora prestati. Edni so bežali, drügi pa jokali. Samo eden je bio tak pogumen, ka njemi je pravo: „Bio si junak. Ne joči se. Mi vsi smo takši siromacje. Živio Španska! živio Franco“. Te reči so ga genole. Pogledno je mrtvoga brata i lüčo je svoj pogled na brege, na šterih je bila njegova domačija i šteri so bili zdaj pali v komuniških rokaj i zakričao je, zakrivajoč s mehom skuze: Jaj vam razbojniki! Živio Španska, živio Franco. Teruel je rešen, Franco ga vzeo nazaj z rok rdečih. Od junaškoga mladenca se pa nikaj ne čüje. Dao je življenje za svojo vero i domovino.

Takše zglede more prikazati samo živa vera. Zato se pa borijo proti njej komunisti, ar junaki vere so nepremaglivi.

Biseri iz pisem Camplinu,

izseljenskemu duhovniku v Franciji.

„Lehko noč, Marija na pomoč . . .“ *Anton Forjan.*

„Vnogim je že več nej vola bila (za spoved), ali vse eno sem je pripravo i prido. Drügi se opet bojijo, ar so že dugo nej bili pri spovedi. Ali Bog nam vse odpüsti, če se spokorimo“. . . „in se Vam nájlepše zahvalim na Vašem pismi, štero me preveč veseli. Vse je pripravleno, samo na Vas čakamo, da nam odpišete, na štero nedelo pridete. Veselilo nas bode, da mo opet srečni, ar ne vemo ne vöre ne dneva, gda nas pozove k Sebi večni Oča, zato moramo biti vsigdar pripravleni i skrbeti za düšo; ka denešnji svet ne misli več na Boga i nä Cerkev, samo na posvetno življenje . . . Tüdi dosta evangeličanov bode z nami . . .“ isti *Forjan.*

Naš izseljenski dühovnik, g. Camplin Ivan pri svojem odhodi v Pariz. Na sliki poleg njega so sledeči gospodje: Jerič Ivan, dekan i plebanoš v Turnišči, Čontola Matjaš, misijonar v Ljubljani z redovnim bratom Cigütom, oba našiva domačina i urednik Novin. Slika je vzeta v Ljubljani pri Lazaristih, gde so g. Camplin pred odhodom zadnjo noč počivali.

„Falen bojdi Jezuš Kristuš i Marija, naša lüba nebeska Mati, štera nas zdaj v tom postnom časi hoče vküper zbrati . . . *Jeneš Marija.*

„naš slovenski dühovni oča... že komaj čakamo, da bi se nam naše düše malo okrepile, posebno eti, gde jako malogda k meši idemo . . . naj Vas lübi Bog vodi i čuva v toj Franciji med nami, da bi nas mogli kak največ spovedati; pa tüdi mi Vam verni ostati. Tüdi mi odpüstite na mojoj slaboj pisavi, ar je že daleč v noč“ . . .“ *Čeh Marija.*

„Nojco se mi je senjalo, ka sem bio v Franciji; mogoče si mi že kontrakt poslao? . . . Glede mame pa, dragi brat, ne misli, da njim rejsan kakšo žalost delam. Bog ne daj, ka bi se kaj takšega zgodilo, vej se pa edino njim imam zahvaliti, da sem tak. Rejsan, ka človik včasih sfali, ali s tem še nej tak daleč, ka bi njim na žalost bilo. Vej njim pa vsigdar ovadim, gde sem bio. Ravno snočkar sva si dugo pogučavala, celivi 2 vöri. Vej gda prideva vküp, te si pa müva zgučiva, ar napisati vsega nej mogoče, samo začnoti pa nej vredno . . . Bog živi našo mamo, da znajo človeka dobro voditi!“ *Tonček.*

„Oddaleč sem vidla pri Gospodini Vaše članke za „Novine“ i potem sem tak težko čakalo novo številko. Pa zaistino, neste hüdo daleč: tak hitro dobite v roke naša poročila. Glejte, doma ni lüštno biti dühovnik: lüdje so nehvaležni. Dnes je pri nas opet zima. Čez noč se je spremenilo vreme. Že je bilo tak toplo, da smo že skrbele glede pomladanskih oblek (o té ženske, té!). Vijolice sem že tüdi dobila, prav odprte. Zdaj jih bo zeblo, revčke! — Vüpam, da se Vam prav dobro godi! Daj Bog!“ *Tanay.*

„naš düšni dragi dober pastir, strašno nas je obveselijlo Vaše pismo . . . naš tolažnik, naš, ki smo rastepeni po šörkoj Franciji . . . in Vas prav lepo damo pozdraviti kak našega domačega düšnoga pastira.“ *Franc Soböčan.*

„Iz daljave se oglašam . . . Boža roka naj Vas vodi, da vse povsod, kje bodete hodili pa oznanjali krščanski navuk nam slovenskim izseljencem, dosežete obilo Božega sadü. Lübi Jezuš Vam bo poplačao vse to. Pozdravlam Vas v presvetom Srci Jezušovom i sv. Düh naj bo vedno z Vami . . . *Klara Lopert.*“

„celo telo se mi strosilo od velkoga veselja, da sem „Novine“ dobo do rok i opazim notri Vaš naslov. Nemorem Vam opisati toga veselja. Zdaj pa Vam pišem, mogoče bi si Vij mislili, što bi jaz bio: jaz sem doma iz Črensovec; vendar pa Vi dobro poznate to čerensosko faro; ako Vi mene ne poznate, bote enkrat. na tretjoj strani vas prosim, da se vam naj ne zamerim, či je kaj tak naopak napisano; da mi je malo časa, da se jako paščim, pa mi vert ne bi vgasno letriko, da ne dá svetiti dosta i ravno malo dá svetiti, a vidné pa nemam časa, da sam od noči do noči na poli, te pa Vam tak kaj posiunoma pišem . . . i van želem vnogo zdravja . . . do veseloga svidenja; Amen. Pozdravla Vas prijateo *Nerad Martin.*“

„Jaz se že zdaj veselim tistoga dne. Da bi samo lübi Bog pomagao, da bi nas prišlo vnogo vküp; samo mi še kaj pišite. Zahvalim se Vam tüdi na fotografiji, je resan lepo izdelana. No, tak za dnes končam to pismo s tem, da Vas najlepše pozdravim, pa z Bogom do drügič. *Marička Ropoša.*

„prosim Vas prav prisrčno, darüjte edno sveto mešo na čast svetomi Antoni za zdravje svojoj materi, ki mi ležijo na smrtnoj posteli; rada bi ji vidla še enkrat . . . mogoče de pomagala Vaša i moja molitev . . . Dnes sem šla peški 13 km do župnika, naj samo sem pridete, da nam malo ozdravite bolne düše. Ali že znate francuski? Moj gospod je jako dober človek, jako rad guči. Či bi dobro znala francuski, Vi bi že tü bili; samo šteri dobro znajo, se neščo potrüditi, da bi prosili . . . „hočem Vam ostati zvesta ovca. Trpeči Jezuš Vas naj srečno vodi. *Barica.*“

„Falen Jezuš i Marija, odked vsaka düša pomoč zadobiva. Nekaj veseloga i lepoga se nam približava, na düši i na teli, ar je to prav potrebno za nas v tom dalečem kraji . . . preminoče leto smo meli ednoga slovenskoga gospoda, edno nedelo; zbralo se nas je glih 80 samih Slovencov; eli tisti den je bio veseli, kak več nieden den . . . Vej so vam znan dali mati moj atres... vej me poznate *Klarica Bükovnička* kak sam na farofi bijla, na njihovoj novoj meši. Gnes po meši se nas je že dosta zbralo, pa smo si gučali, ka bomo spevali, štere pesmi . . . ges san začinjala . . . te se pa že nemremo včakati, štero nedelo bo; pomagaj nam vsem prebridko trplenje Jezušovo in Njegova žalostna Mati Marija, da se nam očistijo naša srca, da mo bole veselo nadalüvali naša trplenja i si enkrat zaslužimo darilo pri našem Gospodi Jezuši Kristuši, šteri trpi zavolo vsej nas. Vas pozdravlam pa vsi Slovenci že za naprej na prihod veselja.“

„Tüdi bi rad bio, či bi me te vij zdali, ka bi bila pri našem popi pri zdavanji. *Prša Ivan.*

„Jaz sem zavolo düšne vesti v dobrom stanji: spovedi idem vsakih 15 dni, vsaki den pa k prečiščavanji, itak bi rada bila pri spovedi pri slovenskom dühovniki, tak bi moja düšna vest bila še mirnejša. Moja sestra se pa nešče spovedati pri francoskom dühovniki . . . samo to ščem znati, či ono ščejo priti samo zavolo dve oseb. *Katarina Trojok.*

„Faljen bodi Jezuš Kristuš, to je moj te prvi glas, šteroga želem poslati pred vaš obraz. *Ana Balažic* i *Katarina Gomboši.*“

„Pri nas ti življenje teče tak lipo naprej. V tej dnevaj dobim motorno kolo. - Tüdi Koren i Halas pa še menda Zelko - motorizirana četa kaplanov. Pa za kakša dobra mesta či boš kda znao. - Piši kaj bole natenčno - *Joško.*“

„Neizmerno sem se razveselio, gda ste mi pisali, da ste s trplenjom začeli svoje delovanje v Franciji. To je najbolši začetek, ki bo rodio obilne sadove. Če se delo s križom ne začne, je že v kali posüšeno. Sem popolnoma miren. Jezuši pravim: Rad bi že bio pri Tebi, sed non recuso laborem. Če me ne varajo moje slutnje, bom mogo še en dugši čas tlačiti te blaten svet. Roka me ešče močno boli i so mi noči, hvala Bogi, samo trplenje v tom postnom časi. Če me včasi tak malo močnej prime Jezuš, se nasmehnem i njemi pravim: Če potrebüješ, stisni ešče močnej. Se zna, da je to trplenje samo subjektivno trplenje. Mala Trezika s tem ne bi jemala časa Zaročniki. Bog zna, zakaj je potrebno to trplenječke, kda največ dela mam i gda največ dela se mi ponüja. Gospoda prosim, naj mi ščisti düšo, ka de delo tüdi popolnoma čisto. Zdaj, kda je bio socijalni politični tečaj pri nas, so se divili ljubljanski gospodje našoj govorici i vsi bili odločnoga mnenja, da se naše reči i izrazi morajo očuvati, da bogatijo knižno slovenščino. Naši lüdje mešajo, ne zato, ka ne bi znali po domačem, nego zato, ka mislijo, ka je s tem lepše i bole „gospocko“. Le navčite je, da pišejo lepo domačo reč. Molite, pa zmagate. Nahod je tüdi izvrstna molitev: Jezuš, naj steče z mene vse, ka je človečega. Pišem sam, teliko zato zmore roka. Pač naj se kaj pokori za svoje grehe. V Srci Jezušovom vas pozdravla prav iz srca, moli za Vas i prosi vaše molitve pa molitve izseljencov - *Klekl.*“

Veliki mladinski osvetek v Ljubljani.

Za tri mesece bo v Ljubljani svetovni kongres za vse katoličanske mladinske športne organizacije. Iz celoga sveta pride mladina kat. telovadnih organizacih v Ljubljano, da z našimi fantovskimi odseki sprejme borbo na Stadioni pri telovadbi. Glavni namen kongresa je pa vtrditi mladino v jakostnom življenji. Zastopnik francoskih kat. mladinskih organizacij je že hodo v Ljubljani i poskrbo stanovanje za Francoze, šterih bo veliko število prišlo.

Nedela

v posti peta.

Evangelij (Sv. Janoša 8.) Tisti čas pravo je Jezuš vnožini Židovskoj: Što z vas pokara mene zavolo greha: či pravico pravim vam, zakaj ne verjete meni? ki je z Boga, reči Bože poslüša, zato vi ne poslüšate, ar ste nej z Boga. Odgovorili so zato Židovje, i pravili so njemi: jeli dobro ne velimo mi, ka si Samaritanuš ti, i vraga maš? odgovoro je Jezuš: Jaz vraga nemam, nego poštüjem Očo mojega, i vi ste ošpotali mene. Jaz pa ne išćem dike moje: jeste, ki jo išče, i sodi. Zaistino velim vam: či što rejč mojo zdrži, smrti ne bode vido na veke. Pravili so zato Židovje: zdaj smo spoznali, ka vraga maš. Abraham je mro, i Prorocke, i ti praviš: či što rejč mojo obdrži, ne košta smrti na veke. Jeli si ti vekši od Oče našega Abrahama, ki je mro? i Prorocke so spomrli. Koga tebe samoga činiš? Odgovoro je Jezuš: či jaz dičim samoga mene, dika moja je nikaj: je Oča moj, ki mene diči, šteroga vi pravite, ka je vaš Bog, i nej ste ga poznali: jaz pa znam njega, i či bom pravo, ka ga neznam, bodem prispodoben k vam lažec. Ali znam ga, i rejč njegovo zdržavam. Abraham oča vaš se je veselio, da bi vido den moj: vido ga je, i radüvao se je. Pravili so zato Židovje njemi: Petdeset let ešče nemaš, i Abrahama si vido? Velo je njim Jezuš: zaistino, velim vam, prvle, liki je Abraham bio, jaz sam. Popadnoli so zato kamenje, ka bi v njega lüčali, Jezuš se je pa skrio, i vö je šo z Cerkvi.

*

Trplenje i smrt Jezušova more biti krščenikom najsvetlejši spomin, ar je ono najvekši dokaz njegove lübezni do nas. Njegovo trplenje je naše rešenje, njegova smrt naše življenje. Vsi prijatelje Jezušovi vseh časov so meli njegovo trplenje v najvekšoj časti i so zajemali iz njega vso moč za krščansko življenje, posebno za časa trplenja. Da so sv. mučenci mogli toliko pretrpeti i za vero vmreti, k tomi jim je dajao moč Jezušov vzgled, njegovo trplenje i smrt. Vsi svetniki so dobivali moč za svoje spokorno življenje iz trplenja Jezušovoga. Sv. Elizabeta je nekoč prišla v cerkev v svojoj bogatoj obleki. Gda je zagledala Jezuša na križi, je spadnola na kolena i sama sebi očitala: „Ti se tak lepotičiš i nosiš, tvoj Bog pa je ves goli, s trnavov koronov na glavi, pribit z štirimi cveki!" Vsa osramočena je vrgla lepotičje od sebe. Drügi svetniki so se bičali do krvi — ravno zato, ar so vidili svojega Boga razbičanoga pred sebov.

Te velike bože prijatele nasledüjmo po svojoj moči tüdi mi! Pomisli, če bi ti bio na smrt obsojeni pa bi se ti što ponüdo rekoč: Bom pa jaz šo v smrt namesto tebe! To bi se tüdi zgodilo, obesili ali strelili bi ga. Jeli, ka bi ti na toga dobrotnika vsaki den mislo? Dostakrat bi šo na njegov grob. On bi bio za tebe najvekši prijateo. Zaistino „vekše lübezni nema nišče, kak tisti, ki da svoje življenje za svojega prijatela". Pa takših prijatelov je na sveti malo ali pa nikaj. To je včino za nas samo naš Zveličar. Zato zaslüži vso našo hvaležnost, lübezen i češčenje. Premišlavanje i češčenje Jezušovoga trplenja je edna najlepših pobožnosti naše sv. vere!

Najboši spomin Jezušovoga trplenja i smrti je sv. meša. Ar je vsaka sv. meša ponavlanje Jezušove smrti na križi. Gda ste pri sv. meši, mislite na trplenje i smrt Jezušovo. Spomin Jezušovoga trplenja je tüdi vsako sv. obhajilo. Po sv. obhajili molijo mešnik: „O sv. večerja, v šteroj se vživa Kristus, se obhaja spomin njegovoga trplenja, se düša napunjava z miloščov i se nam da poroštvo prišestne slave!"

Na čast sv. Rešnomi Teli se opravla tüdi sledeča molitev: „O Bog, ki si nam v čüdežnom oltarskom Svestvi spomin svojega trplenja zapüsto . . ." Vej to je telo, štero je bilo, kak je Jezuš pravo „za nas dano". Zato je nastavo to Svestvo ravno na večer pred svojim trplenjom, na veliki četrtek.

Jezušovo trplenje premišlavlemo tüdi tak, da čtemo od toga, če indri ne v sv. Evangeliji, potem pri žalostnom čisli a najlepše to opravimo pri svetoj križnoj poti.

Razgled po katoličanskom sveti.

Nemška Austrija. Kardinal Innitzer pri Hitleri. Po informacijaj angleškoga tiska je bečki nadpüšpek i kardinal Innitzer obiskao kanclera Hitlera, kda se je te müdio v Beči. Razložo njemi je položaj austrijskih katoličancov i ga proso za zaščito cerkve. Trdi se, da je Hitler obečao katol. cerkvi popolno zaščito i da ne bo nikših preganjaj.

Francija. Delavci postavili spomenik jezuiti. V industrijskom varaši Saint-Etienne so delavci postavili spomenik jezuitskomi dühovniki Feliksi Volpette, ki je poznani zavolo svojih dobrodelnih ustanov za rüdarske delavce, posebno zavolo glasovitih „delavskih ogračekov".

„L' Osservatore Romano o dogodkaj v Avstriji. Dogodki, ki so se zvršili v Austriji, so postali predmet splošnoga zanimanja. Glavni vrednik „L' Osservatora", Conte Della Torre je obravnava v posebnom članki. Med drügim pravi: „Političnо sodbo o dogodkaj, ki se tičejo usode Austrije, so dale zainteresirane države, mi poglednimo verski položaj. Gotova dejstva v politiki ne morejo meti dobroga vpliva na vrejüvanje poedinih položajov. Verski položaj v Nemčiji je vsakomi znani, z žalostjov pa se morajo priznati dogodki, ki so se odigrali v Austriji. To povzroča veliko skrb. Mi smo vsikdar delali za to, da pridejo v sklad narodne posebnosti, materialne potrebe i dühovne težnje i to na podlagi prave zakonitosti. Pitanja, ki se tičejo verskoga urejenja v Nemčiji, so se zadnji čas tak poostrila, da predstavlajo težko i žalostno istinitost, v šteroj se katoličansko stanovništvo Nemčije čüti potlačeno. — Ali bo zdaj, kda je Austrija potlačena Nemčiji, takše stanje zavladalo tüdi v Austriji? Naj Bog ne da, da bi za 6 miljonov austrijskih katoličanov prišli črni dnevi, nego da se pojavijo znaki pravoga verskoga mira na podlagi načel, ki so posvečena z obstoječim konkordatom. Ali se več tej znaki pojavljajo? Preiskave, ki so izvršene v nadpüšpekiji v Salzburgi, kak tüdi preiskave i zapiranje glavnih središč i podrüžnic katoliške akcije v Avstriji, ki je garantirana v konkordati; vse to da žalostno sliko na novo stanje v Austriji. Vsaki pravi prijateo mira mora želeti, da bi se tej težki oblaki kemprle razgnali".

Dvajseti novih cerkev v Rimi. Ar se je Rim naglo razširo, se v kratkom začne zidati 20 novih cerkev za 34 novih far. Nešterne novih far majo najmre že redovne ali župne cerkve.

Spravišče kat. vučitelov na eucharističnom kongresi v Pešti. Mednarodna zveza kat. vučitelov ma 60 jezero kotrig. Ta zveza priredi ob priliki eucharističnoga kongresa v Pešti spravišče. Toga glavni namen je, da se kat. vučitelstvo pripravi za uspešen boj proti komunizmi.

Proračun sprejet v senati.

Proračun za l. 1938. apr. 1 — 1939 apr. 1. je s 53 glasovi proti 16 sprejet v senati z finančnim zakonom. Proračun podpiše še kralevsko namestništvo i potem pride v valanost.

Spored za Slovence na eucharističnom kongresi v Budapešti.

V sredo 25. maja okoli osmih zajtra odhod iz Ljubljane, večer ob šestih prihod v Budapešt. Med potjov sedejo na vlak, ki ne idejo iz Ljubljane.

V četrtek 26. maja v cerkvi svete Elizabete ob 8 začetek, ob pol 11 prvo spravišče sküpno z Hrvati, od pol dveh do pol šestih z autobusi ogled mesta na posebni račun, potem večerja. Po večerji nastop k procesiji na Donavi, kak pobožni častilci i molilci Najsvetejšega na bregi Donave.

V petek 27. maja: ob 7 sveta meša ino prečiščavanje, od 9 do 11 ogled otoka svete Margete (Margitsziget), ob 11 spravišče Slovencov, ob 11 obed, od edne do 7 ogled mesta, od 8 do 9 molba Najsvetejšega.

V soboto, 28. maja: ob 7 sv. meša i prečiščavanje, po dnevi ogled mesta i okolice. Lejko se tüdi pela što če šče z ladjov po Donavi v Ostrogon, (Esztergom), ladja se more posebi plačati, od 8 do 9 molitvena vüra i predga, od 7 do 10 spovedavanje.

V nedelo, 29 maja: od 5 do 8 svete meše. Po zajtrki odhod na Trg junakov (Hősöktére), kde bo glavna sveta meša ob 9. Po obedi se prtlaga spravi v vagone. Potem odhod k baziliki za sküpno procesijo. Po sklepnoj pobožnosti naravnost na vlak, ki bo romare odpelao ob 8 iz Budapešta i je vlak v pondelek zajtra v Ljubljani.

Ki se ne vozijo do Ljubljane, izstopijo vsaki na svojoj železniškoj postaji. *Vse iz lübezni do Jezuša v Oltarskom Svestvi.*

Gibanje za aotonomije v Čehoslovaškoj.

Zdaj, ka si je Nemčija prilastila Austrijo, je ta Češko ščista obkrožila. Na Češkom, v zvanoj Sudetskoj pokrajini žive tri i pol milijone Nemcov. Ti Nemci po želi Berlina zahtevajo aotonomijo. Isto pa zahtevajo tüdi Slovaki, ki so itak že v začetki pod tem pogojom stopili s Čehi v edno državo, ka dobijo popolno aotonomijo, kak se je to sklenilo za časa boja v Pittsburgi v Ameriki med izseljenci. Za aotonomijo so tüdi Vogri i Rusini. Čehoslovaška je v velikih škripceh i je zaprosila pomoč Anglije. Ta je po svojem ministerskom predsedniki jasno povedala v parlamenti, da se Čehoslovaškoj morajo zasigurati njene meje, a da ona z orožjom ne more pomagati. Na boj toti ne misliti zaednok pa sledkar tüdi ne, če menjšine dobijo v Čehoslovaškoj aotonomijo.

Spovedavanje v Tigy, Loiret, Franciji.

Spored spovedavanja je sledeči:

Aprila 23. v soboto večer se začne spovedavanje za tiste, ki večer že lejko pridejo.

V nedelo se začne ob pol osmih spovedavanje.

Ob 11 je slovenska predga, za njov sv. meša s sküpnim svetim obhajilom.

Po pobožnosti fotografiranje, zatem pa na farofi sküpni obed.

Večernice ob 3. Pri meši i večernici bomo spevali naše lepe slovenske cerkvene pesmi, vünej pri cerkvi pa narodne.

Do 18. aprila mi javite, ki želete meti sküpni obed. Bratje i sestre, pridite. Pozdravla vas vse *Ropoša Marija, a la Vallee, Tigy, Loiret.*

Francoski socialisti zahtevali, naj francoska vojska ide na pomoč rdečim v Španiji.

Francoski ministerski predsednik, židov, Leon Blum, je odredo mobilizacijo dve divizij francoske vojske, štera bi mogla iti na pomoč rdečim v Španiji. Gda so za to zvedili Angleži, so francoskoj vladi naznanili, da če to napravi i pride zavolo toga v škripce Francija, da njej Anglija ne pride na pomoč. Na to je vlada lüdske fronte prezvala mobilizacijo. I ta vlada vüpa v svet trobiti, da Nemčija i Italija naj pozoveta nazaj svoje dobrovolce.

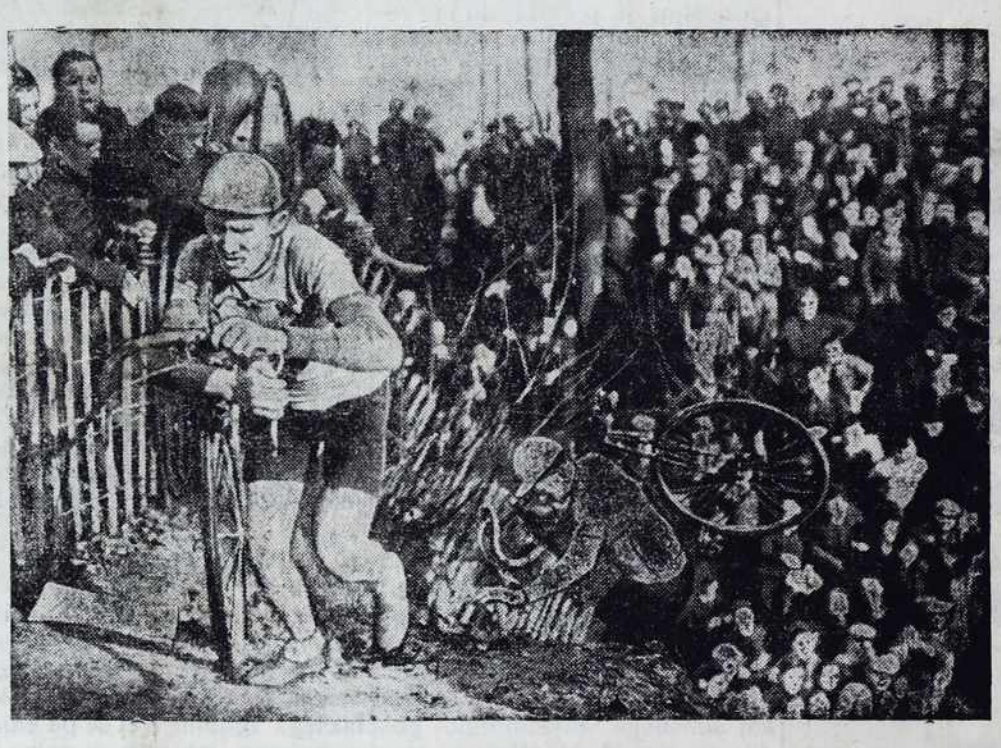

Tekme s potači čez vseh zadržkih so pri Francozih jako prilüblen šport. Slika kaže, da pri takših tekmah trebe meti prece potrplenja.

Pokristjanjenje Slovenske krajine.

Dežela, ki je obsegala srednje porečje reke Rabe, pokrajino od Mure do Blatnega jezera — da posebej omenim samo zemlje današnjih prekmurskih in rabskih Slovencev — je segala na vzhodu do Srema, na zapadu do Pohorja, na jugu do Drave in na severu do Rabe, ta dežela se je v 9. stol. po starem rimskem imenu nazivala spodnja Panonija. Slovenci, ki so se naselili na tem ozemlju, so kot ostali Slovenci polagoma sprejemali krščansko vero, ki so jo širili med njimi misijonarji iz Ogleja oziroma iz Salzburga. Dobo pokristjanjenja Slovencev moremo po pomembnosti „primerjati le še s pojavom prve slovenske tiskane knjige ali pa z narodnim osvobojenje naših dni" (univ. prof. Kos v knigi Conversio 22).

Po zadnji zmagi nad Obri v začetku 9. stol. se oddahnejo Slovenci od obrskega jarma in v ozemlje nekdanjih Obrov, opustošeno in prazno Panonijo, se začno seliti Slovenci in Bavarci. Začne se novo premikanje ljudstev od slovenskega zapada v smeri proti vzhodu, v ravnine Rabe, Zale in srednjega Podonavja. Panonija postane „1. posebno močno kolonizacijsko ozemlje Slovencev in Bavarcev, 2. cerkveno-upravno in misijonsko območje salzburške cerkve" (Kos. n. m. 69). Panonijo je Pinin in Karel Veliki podredil salzburški cerkveni oblasti leta 796. Leta 798 je bila povzdignjena salzburška škofija v nadškofijo. Prvi nadškof Arno je tudi še isto leto odšel misijonarit v Panonijo ali, kakor pišejo sodobni viri, „v deželo Slovencev", naslednje leto pa je za Panonijo celo posvetil posebnega škofa Deoderika in ga sam odvedel „v Slovenijo in ga izročil v roke knezov." Krščanstvo se je mirno širilo pod Arnom in Deoderikom. „Smernice, ki (Arna) prevevajo, so iste, kot so bile nekaj desetletij poprej merodajne za karantanske Slovence: ne sila in desetina, marveč prizanesljivost in blagohoten poduk". (Kosova Zgodovina 66). Tak pokrajinski „škof Slovencev" kot Deoderik se pozneje (po 850) imenuje še Osvald, a ker so ti „slovenski" škofje nastopali precej samostojno, jih pozneje salzburški nadškofje niso več postavljali, ampak sami opravljali svoje nadpastirske dolžnosti. Nova pokrajina je dobila nove ljudi, zaživela je nova mlada krščanska kultura, nemška in slovenska. Iz te dobe se imenujejo slovenski knezi Pribislav, Semika, Stojmir in Edgar, toda pod vrhovno nemško oblastjo, kajti po ponesrečenem uporu Ljudevita Posavskega, kateremu so pomagali tudi Slovenci, so Slovenci izgubili prvotno svojo državno samostojnost.

Med leti 838—847 je dobil iz Slovaške (iz mesta Nitre) pregnani slovaški knez Pribina del Panonije ob reki Zali v feud, l. 847 pa v last Dolnjo Panonijo. Pribina je sezidal pri Zali, ki se izliva v Blatensko jezero (madž. Balaton po slovanski besedi blato), med neprodirnimi močvirji utrjeno mesto „Blatenski grad", nemško Mosaburg (sedanji Zalavár), kjer je salzburški nadškof Liupram posvetil 850 leta Marijino cerkev in pozneje še dve. Pod Pribino so se sezidale številne druge cerkve in molilnice po njegovi državi." Še do danes so nam ohranjeni skromni ostanki stavb in slikarij iz spodnje-panoskih cerkva Pribinove in Kocljeve dobe. Za eno teh, cerkev sv. Adrijana v Blatogradu, je sam salzburški nadškof poslal Pribini iz Salzburga zidarje, slikarje, kovače in tesarje" (Kosova zgodovina 76). Ta „podatek o salzburških zidarjih, slikarjih, kovačih in

Glasi iz Slovenske krajine.

Dühovne vaje za dekle v Črensovcih. Za dečki so dekle prišle na vrsto. V soboto, 2. aprila se začnejo popoldne ob 5 z večernicami. Bog je blagoslovi.

Potres. V nedelo taki po poldnevi se je čüto potres v Slov. krajini. Prihajao je od sevra. Kem bole na sever, tem močnejši je bio. Tü pa tam celo stena počila; v šteroj hiši i črep je kapao z strehe, ror nešterni se podro. Lüdstvo je napuno veliki strah. So pa bili takši, ki potresa niti opazili neso. — Trpo je pa samo par sekund. Pač če Bog šče, lejko pokaže grešnomi sveti svojo vsegamogočnost, a raj kaže svojo neskončno smilenost.

Občinske volitve marca 27. v Sloveniji. Stranka vlade JRZ. je dobila 41 občin v svoje roke, vsi nasprotniki pa samo 8 vsega vküp. V Slovenskoj krajini je zmagala JRZ povsod, izvzemši Püconec, gde ne kandirao naš, nego samo opozicionalec Kühar Števan. Zmagali so v Genterovci Mlinarič Mihal, v Bodoncih Hodošček Ludvik, na Cankovi Vogler Viktor, v G. Petrovcih Bohar Adam, pri Gradi Bačič Franc, v Küpšinci Titan Janoš, v Kuzdoblanji Fartek Janoš, v Martjancih Vezér Géza, v Pečarovcih Banfi Števan, v Šalovcih Žiško Janoš, v Pertoči Kolmanko Jožef i v Seli Varga Koloman.

V Družbo sv. Rafaela je stopila Žilavec Antonija v Parizi, doma iz Topolovec.

Na katoličansko vero je prestopo v Franciji Krčmar Karol iz luteranske i se oženo z Gjura Albinov iz G. Bistrice. Starišina je bio Prša Jožef, posnehalja njegova žena Kata iz G. Bistrice, našiva naročnika. Mladi par si je naročo tüdi vse naše liste. Bog blagoslovi mladi par i novopovrnjenomi katoličanci daj veliko stanovitnost v Jezušovoj pravoj veri.

Drügi višji red sv. mešniškoga posvečenja ali diakonat sprimejo v mariborskoj stolnici 2. aprila 1938. sledeči gg. bogoslovci iz Slov. krajine: Čergulj Štefan iz Satahovec, Gjörköš Štefan iz Rakičana i Lanjšček Ludvik iz Rakičana. Molimo za božje izvoljence, da do živeli sveto dühovniško življenje.

Naročnina v Chicagi. Po g. Denša Ivani so plačali naročnino za 1938. l. po 3 dolare sledeči: Gjura Štefan, Kerec Marija, Vučko Štefan, Žalig Janoš, Ros Janoš, Hozjan Marko, Zver Matjaž, Grüškovnjak Matjaž, Špilak Ivan, Toplak Ivan, Gjura Martin, Dovečar Ana, Novak Štefan. Za l. 1937. je plačala Slavic Ana, za višek se njoj toplo zahvalimo. Tüdi se toplo zahvalimo g. Denša Ivani za trüd.

Širiteli na Hotizi. Kerec Marija v Chicagi je plačala za sina Gustija Novine i Mar. List za letošnje leto. Davajte njemi vse.

Širiteli na Sr. Bistrici. Toplak Ivan i Marija sta plačala za Gjura Pavla Novine i M. List za letos, davajte njim oboje.

Na podporo naših listov je darüvao Rous Janoš iz Chicage 1 dolar., N. posestnik iz Sobote, 10 Din., Antolin Andraš, Beltinci, 5 Din. Bog plačaj!

Šoferski tečaj Touring-Cluba. Kakor nam je sporočeno, se začne napovedani šoferski tečaj v pondelek 4. apr. t. l. Predavanje se bode začelo zajtra ob 8 vüri v dvorani restavracije ‚Slon' (pri Bacu) v M. Soboti i bo tralo do 12. vüre z pol vürnim odmorom. Kdor se za tečaj zanima i še ni vpisan, naj se pred 8 vüro osebno javi pri vodstvu. Na tečaju bode predaval naš odličen strokovnjak Ing. Debelak. Tečaj sam je po izbranosti programa prvi te vrste v naših krajih i banovini. V podrobnosti o tem bomo redno poročali. Toplo priporačamo vsem, ki se za automobilistiko zanimajo, da se tega tečaja udeleže!

Na licitaciji se bo tržila trava cerkvenih senožati v Mostji i v Dolgivasi dne 5. aprila 1938. ob 1. vöri popoldne. V slučaji dežja in povodni licitacija odpade i se preloži na 12. april.

Pevski koncert. V nedeljo dopoldne ob desetih 3. aprila se bo vršil v zvezi z roditeljskim sestankom v gimnazijski telovadnici PEVSKI KONCERT učencev drž. in samoupr. gimnazije v Murski Soboti. — Po koncertu bodo starši lahko dobili informacije o uspehu učencev. — Starši, njih namestniki in vsi prijatelji mladine se vljudno vabijo. Posebnih vabil ne bo.

Prodam

umetni mlin

z lepim arondiranim posestvom radi odsotnosti.

Naslov pove uprava lista.

Slovenski vučiteo, narod te zove.

Od katoličanskih Belgijcov šče nišče ne pravo, da so nazadnjaki, nego vsaki, ki je bio pri njih, trdi ravno nasprotno. Vzemimo na priliko belgijsko kmečko zvezo, v šteroj so včlanjeni v občüdovanja vrednoj sküpnosti kmečki lüdje, njeni sloves sega prek belgijskih mej daleč po sveti. Če pitaš, što je tisti, ki skrbi, da je drüštvo vzorno vrejeno i da rodi telko plemenitih sadov, ti naštejo v prvoj vrsti vučitelstvo lüdskih šol. Če šćeš to stvar podrobno zvediti, ti odgovorijo približno tak:

„Vučitelstvo sodelüje pri našoj kmečkoj zvezi v odličnoj meri. Naš (najmre flamski) vučiteo priznava načela kmečkoga lüstva za svoja i po njih uravnava svoje delo. Okoli 90% vsega vučitelstva dela tak." — Tak pripovedavlejo. Da nam bo bole jasno, navajamo člen 2. pravil belgijske kmečke zveze: „Belgijska kmečka zveza je krščansko socialno gospodarsko združenje," i iz člena 3. prvo točko: „V prvoj vrsti šče pri svojij članaj i sploh pri kmečkom lüstvi potrdjavati versko zavest i s tem pospešavati krščansko socialne vrline." — Flamski narod je veren, slovenski tüdi. — Te veren, kmečki flamski narod ma 90 odstotkov vernoga, kmečko mislečega vučitelstva na svojoj strani — verni, kmečki slovenski narod pa . . .

To je, slovenski lüdje, globoka in pekoča rana: naša lüdska šola je po našem vučitelstvi z razprestretimi jadri pripravlena, da zaplava iz varnoga pristana narodove dühovne skupnosti v tüja morja. Usodno pokajo verige i se trgajo voža. Kama? — Isti düh, ki prebiva v narodnom bistvi, mora vladati tüdi v narodnih šolah. Nositeo i glasnik toga düha pa mora biti vučiteo. Litera šolske postave je mrtva, vučiteo njej odihne življenje i vlije düha. Kak je s slovenskim vučitelstvom? Kelko je med njimi takših, ki bi se z lubeznijov sklenoli s kmečkim lüstvom v edno i postali voditelje ne samo dece, nego vsega lüstva, šterim bi bile narodove svetinje svete i ki bi sovražili tisto, ka narod sovraži? So takši vučitelje i čast njim! Ali kde je večina? Pravite. vučiteo je pozvani, da vodi lüdstvo po novih potaj, po tistij, štere je kultura i znanost spoznala za prave. Dobro je, ali stvar se mora dopuniti. Pri tom ne sme podirati načel i osnov, ki so ohranjale narod stoletja i ki so poroštvo, da bo narod na njih živo i se razvijao tüdi v bodoče. Što ta v viheri zgodovine preizküšena načela podira, vničavle svoj narod. Šteri vodnik naroda si pa vüpa pred zgodovinov i pred svojov narodnov vestjov nakapati očitek, da je v narodnoj šoli svoj narod pobijao? — V flamskom deli Belgije bije 90% vučitelskih src tak, kak srce flamskoga kmečkoga lüdstva. Posledice trbe viditi, popisati jih ne mogoče, te samozavestni ponos, napredek kmečkih vesnic, to moč, — vse to trbe viditi in občutiti i spoštlivo vzeti klobük. — Slovenski vučiteo — kde si? Narod te zove!

(Domoljub.)

Skupno pismo

španskih škofov škofom vsega sveta zaradi vojne v Španiji.

To so dejstva. Primerjajte jih z naukom svetega Tomaža o pravici do obrambnega odpora s silo, potem naj vsakdo pravično presodi. Nihče ne bo mogel reči, da ni bil v začetku spopada obstoj skupne blaginje — vere, pravičnosti, miru — v resni nevarnosti; kakor tudi ne, da družbene oblasti skupno z razumnimi in uvidevnimi ljudmi, ki predstavljajo ljudstvo v njegovi naravni skupnosti in v njegovih najboljših sestavinah, javne nevarnosti niso spoznale; kar se tiče tretjega pogoja, ki ga zahteva angelski ucenik, to je, da morajo razumni in uvidevni ljudje biti prepričani o verjetnosti uspeha, prepuščamo sodbo pravični zgodovini: dejstva do sedaj temu ne nasprotujejo.

Odgovorimo še na pomislek, ki ga neka inozemska revija izraža glede pobitih duhovnikov in ki bi se lahko raztegnil na vse, kateri so nosilci tega silnega socialnega prevrata, ki ga je pretrpela Španija. Pomislek se nanaša na možnost, da bi se javni mir ne bil kršil, če bi ne bilo prišlo do vstaje: „Če pomislimo na nasilja rdečih - beremo tam - stoji pred nami resnica, da bi bilo na stotine in na tisoče duhovnikov, ki so jih pobili, ostalo pri življenju in bi nadaljevali božje delo v dušah, če bi se Franco ne bil upr.." Te trditve ne moremo podpisati, ker smo priče položaja v Španiji, kakršen je bil ob izbruhu spopada. (Dalje).

ZAGREBAČKI ZBOR

2.—11. IV. 1938.

XV. salon automobila

29. specijalni sajam:

vino, poljoprivreda ljeto i dom, kozmetika, turizam.

Na željeznicama 28, III.—16. IV. u Jugoslaviji besplatni povratak, u susjednim državama 25% do 50% popusta, na Jadranskim parobrodima viši razred za cijenu nižega.

Zaključek tečajev na banov. kmet. šoli v Rakičanu.

Dne 7. januarja se je otvoril prvi, dne 9. februarja pa drugi kmetijski tečaj na tem zavodu. V prvi tečaj je bilo sprejetih 27, v drugi tečaj pa 24 prosilcev, ki so odpadli po svoji pristojnosti na sledeče občine, odnosno kraje: Bogojina 3, Beltinci 4, Črensovci 2, Gaberje 3, Kobilje 1, Melinci 1, Turnišče 1, Bodonci 1, Borejci 3, Cankova 1, Kupšinci 1, Križevci 1, Martjanci 4, Markovci 3, Nemčovci 1, Puconci 6, Rakičan 2, Šalovci 1, Sebeborci 1, Tišina 2, na okraj Ljutomer 8 in na Ormož 1.

Tečaji so bili otvorjeni brez posebnega slavja. Vršili so se v interesu čimvečje pridobitve strokovnega znanja. Na zaključek zadnjega tečaja je prišel odposlanec kr. banske uprave g. nadsvetnik ing. Simonić, ki se je tečajnikom zahvalil, da so si v tem kratkem času pridobili toliko strokovnega znanja in g. predavateljem za nazorna predavanja o vseh kmetijskih panogah, ki pridejo za tukajšne razmere vpoštev. Gospodu odposlancu se je v imenu tečajnikov zahvalil Lončar Štefan iz Nemčovcev s prošnjo, da naj izreče najlepšo zahvalo g. banu za prireditev teh koristnih tečajev, kakor tudi g. ravnatelju ing. Mikužu in vsem ostalim predavateljem, ki so podvzeli vse, da so se tečaji vršili v veliko korist in zadovoljnost obiskovalcev, ki bodo radi še nadalje prihajali na zavod po strokovna mnenja in nasvete.

Deseti vinski sejem

z vinarsko razstavo, ki ga je priredila Vinarska podružnica v Ljutomeru je lepo uspel. Razstavljeno je bilo 138 vzorcev vina, ki so obiskovalcem zelo ugajali. Pri tej prireditvi je mnogo poučnega in koristnega videlo in slišalo. Ze pri otvoritvi so razni govorniki kritično presojali in primerjali položaj vinogradnikov v preteklosti, sedanjosti in bodočnosti. Mnogoštevilni gostje pa so že med pokušanjem izmenjavali svoja mnenja o vinskem vprašanju. Vinogradniki in razstavljalci so bili tudi z materialnim uspehom zadovoljivi, saj so prodali c. 700 hl. vina, po večini domačim kupcem. Zadovoljni pa bodo tudi kupci, ki so se pravočasno oskrbeli z našim kvalitetnim vinom. Cene vina so se gibale za mešane vina 5 do 6 Din., za sortne pa 6 do 8 Din. za liter. Lepo prireditev bo ostala vsem udeležencem v najlepšem spominu.

tesarjih pri cerkvi sv. Adrijana v Blatogradu je *najstarejša* zapisana vest, iz katere smemo sklepati na *umetnostno* ustvarjanje na nekdanjih slovenskih tleh" (Kos: Conversio 83).

V ta razmah je poseglo s še večjo pospešujočo, čisto posebno silo delovanje svetih bratov Cirila in Metoda. Cerkveni položaj panonskih Slovencev se je popolnoma spremenil pod vlado Pribinovega sina Kocija, ki je sledil pri vladanju svojemu očetu, zvestemu pomočniku nemškega in krščanskega razširjanja na vzhodu. Prva leta je deloval panonski knez Kocelj popolnoma v isti smeri kot oče. A v tem je „prišlo v Podonavju do dogodkov svetovnozgodovinskega pomena, ki so kmalu posegli tudi v slovensko kneževino Kocljevo" (Kosova Zgod. 77). Na Veliko Moravsko sta namreč prišla 863 slovanska apostola, sv. Ciril in Metod. Ljudstvo, ki ni dovolj razumelo nemških duhovnikov in latinskega bogoslužja in ni poslušalo svetega pisma v domačem jeziku, ker prevoda ni bilo, pa tudi zato, ker iz narodnih ozirov ni popolnoma zaupalo nemškim misijonarjem, to ljudstvo je z odprtim srcem sprejelo vero in učenje, ki sta ju prinesla v njihovi domači govorici solunska brata. Ko sta 867 potovala preko Spodnje Panonije v Italijo, sta se spotoma ustavila tudi pri panonskem knezu Kocelju, mu pokazala svoj slovanski prevod celotnega svetega pisma ter prevod vseh potrebnih cerkvenih in bogoslužnih knjig in ga popolnoma pridobila zase. Kocelj, kot pravi staroslovenski življenjepis sv. Cirila, je „močno vzljubil slovenske knjige in se jih naučil." Dal je bratoma 50 mladeničev iz svoje kneževine, da bi jih poučila v slovanskem bogoslužju in jih dala v Rimu posvetiti za slovanske duhovnike. Ciril se iz Rima ni več vrnil, ker je tam umrl, na Kocljevo prošnjo pa je papež leta 869 poslal nazaj v Panonijo Metoda s pismom, naslovljenim na moravska kneza Rastislava in Svetopolka in panonskega kneza Kocija, ki so, kakor pravi pisanje, prosili pri njem za Metoda, da bi jim razlagal knjige v njihovem jeziku. S tem, da se je Metod vrnil v Kocljevo državo, se je tu izvršila velepomembna cerkvena sprememba: mesto nemško-latinskih misionarjev so prevzeli delo za krščanstvo v Panoniji slovanski duhovniki s slovanskimi cerkvenimi knjigami in slovanskim bogoslužjem. „Metod in njegovi učenci so z bogoslužjem v slovanskem jeziku in s slovanskimi knjigami izrinili salzburške duhovnike in njihovo narodu nerazumljivo liturgijo v latinskem jeziku" (Kosova Zgodovina 78). Da se tudi cerkveno-upravno popolnoma osamosvoji, je knez Kocelj ponovno poslal v Rim Metoda in papež je res še isto leto 869 imenoval Metoda za nadškofa nove, samostojne, slovanske nadškofije, ki je obsegala Veliko Moravsko in Spodnjo Panonijo. Tudi današnja Slovenska krajina je torej bila del te Metodove slovenske nadškofije. Krščanstvo se je v Kocljevi državi razširilo in utrdilo, slovanska liturgija je zavladala v njej popolnoma in obljubljala se je lepa bodočnost slovanski kulturi v okviru Kocljeve kneževine in Metodove nadškofije.

Vendar je ta doba bujnega cerkvenega razcveta pod nadškofom Metodom v naših krajih trajala le kratek čas. Bavarski škofje so Metoda ujeli in ga imeli zaprtega tri leta (870—873). Na ponovne papeževe zahteve in na posredovanje Kocljevo so ga končno izpustili, da se je vrnil na Moravsko. Nad Kocljem, ki je bil nemškim oblastnikom izredno nevšečen radi svoje slovanske cerkvene in državne politike, so se Nemci maščevali. Nenadoma izgine namreč Kocelj brez sledu: najbolj gotovo so ga Nemci nasilno spravili s poti, da so se ga rešili (874). Najslavnejša doba Slovenske krajine se je s tem končala.

„Ko je Kocelj izginil, je propadla zadnja od tuje nadvlade neodvisna kneževina med Slovenci . . . z njo začetki cerkve, ki je opravljala službo božjo v narodnem jeziku . . , z njo tudi možnost razvoja posebne (slovanske) književnosti" (Kosova Zgodovina 80). Zopet so prišli nemški oblastniki in nemški duhovniki, kmalu potem pa še Madžari. Vsa Spodnja Panonija je padla pod tuj jarem, pod katerim je ostala do konca velike svetovne vojne, torej čez tisoč let. Od Slovencev, ki so tvorili Pribinovo in Kocljevo državo, so se do današnjih dni ohranili samo Slovenci Slovenske krajine v Sloveniji in oni pri Rabi na Madjarskem. Prvi so po prevratu dosegli zopet svojo državno samostojnost, medtem ko je rabski Slovenci tudi sedaj še niso dosegli. Slava daljnih stoletij govori iz Slovenske krajine, slava, ki je tesno zvezana z imenom največjega prekmurskoga kneza, kneza Kocija in njegovega svetega učitelja, nadškofa Metoda.

S. V.

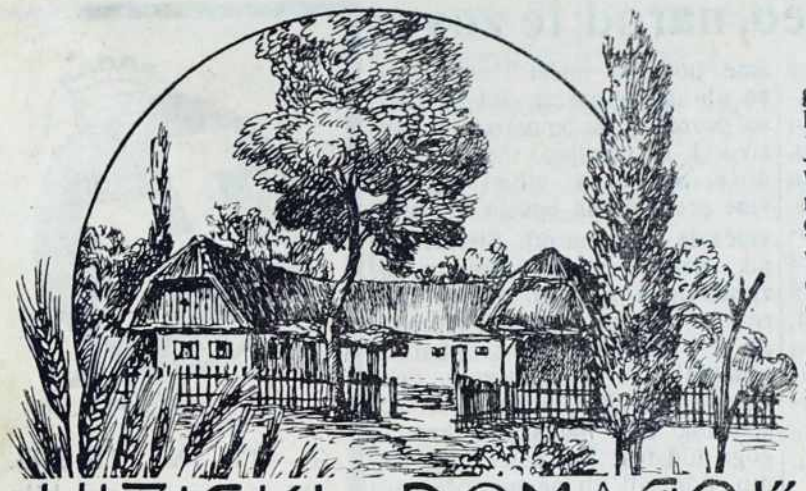

„HIŽICKI DOMAČOJ"

Pisma naših z tujine

Anica Giton, Balažic, ala Billaudiere, de Viglain Loiret France. Prečastiti g. vrednik! Prav lepo se Vam zahvaljujem na vašem rednom pošilanji Novin i Marijinoga Lista, šteriva me jako veselita vsakikrat, gda jiva dobim v roke, pa Vas prosim, da bi mi še vnaprej pošilate vse redno. Naročnina lansko ostalo i letošnjo Vam pošlem po Ivanjem, te dobim plačeno, pa Vas prosim, če bi mi šteli poslati kalendar za letos, bom Vam jako hvaležna. Tüdi Vam naznanim, da sem se zdala v Franciji z ednim Francuzom nej zavolo bogastva, ar on tüdi sirmak, po službi hodi i še zdaj sva na službi ostala. Prečastiti gospod, ar se pa bliža Vaš god, Vam tüdi jes napišem par reči, v šteri Vam želem vse najbolše na tom sveti i da bi še dugo let zdravi i veseli pisali naše lepe krščanske liste, šteri so nam dnesden jako potrebni. Naj vas čuva sv. Jožef v toj suznoj dolini, po smrti Vas pa naj pela gori v sveto nebo, gde je že za vas pripravleno. Bog Vas živi še vnogo let zdravoga i veseloga.

Sobočan Anica iz Trnja, v Franciji. Dragi mi g. vrednik! Obrnem se k Vam s svojov slabov pisavov ino Vas najjakše pozdravlam, ino se Vam srčno zahvalüjem za Vaše vse trüde, štere nosite za nas izseljence. Naj Vam bode večni Bog plačnik. Tüdi se oglasim, da vse liste redno dobivam, štere okrepajo naše düše v katoličanskom življenji. Pa Vas prosim, pošlite mi je na drügi naslov, ka sam premenila mesto. Tak tüdi pozdravim celo črensovsko faro i njene düšne pastire.

Ka novoga po sveti.

Kanal, ki visi v zraki, gradijo v bližini mesta Magdeburga prek reke Elbe v Nemčiji. Je to najvekše delo te vrste v vsoj Europi. Most, ki bo stao nad kanalom prek reke, bo dugi 900 m. Kanal visi 100 m visoko v zraki zavolo toga, da ne bi ovirao prometa ladij na toj reki. Gotov mora biti do 1941. leta.

Zobovje iz umetne smole. Ob priliki zasedanja v berlinskom Merniškom domi je pokazala strokovnoznanstvena delavska zajednica nove umetne tvarine, iz šterih se dajo napraviti umetni zobovje ravno tak, kak iz porcelana i zlata. To trdo smolo so dobili potom dugo trajajočih, zdaj dobro dovršenih posküsov. Jako važno je, da se dajo delati umetni zobovje iz te smole i to za Nemčijo, ki mora sirovine (zlato, kaučok) uvažati iz inozemstva; pa tüdi za izpopolnitev zabotehnike. Odsemao več ne bodo devali v vüsta anorganskih snovi (zlato, porcelan), nego samo organske (smolo). Pokazalo se je, da to vpliva tüdi na zdravstveno stanje pacijentov i pomeni preokret v zobotehniki.

Zdaj se more prati tüdi z — mrazom. Mraz služi človeki v razne namene (med drügim za konzerviranje jestvin). V zadnjem časi so iznajšli, da z mrazom lehko — peremo, i to posebno sirovo vuno, ki se ovak težko pere. Vuno denejo v veliki hladnik, kde vsa nečistoča zmrzne. Nato se parkrat močno stepe i vsa nesnaga odpadne. Na te način se da oprati v istom časi 4 krat telko vune, kak se je opralo na drüge načine.

Pošta.

Miholič Jožef. Šülinci. Na lani vse plačano. — **Gjergjek Janoš. Kovačevci.** Za Ano v Franciji sprejeli 100 Din. naročnine. Naslov je dober, na šteroga pošilamo. — **Draškovič Marjeta, á Glatigny.** Naročnino za l. 1938. sprejeli. - **Toplak Anica á Saclas.** Sprejeli Din. 108·75, 8·75 pisali na Dom sv. Frančiška, kak si določila. — **Gabor Treza á Barre.** Tvoje Novine so prišle nazaj, javi nam svoj novi naslov. — **Štesl Anton, Sv. Jurij.** Novine so prišle nazaj iz Francije. Javite nam novi naslov. — **Lenaršič Ana, G. Slaveči 48.** Dajte potom sodnije spisati na Dom sv. Frančiška, ovak se ne more sprejeti. — **Gjörek Marija, á Vignol.** Kalendar poslali, domači plačali za lani Novine, za Marijin List je duga 30 Din. — **bl.** Pretežna večina naroda je za to, da se v našoj domačoj reči piše, štero jedino popolnoma razmi. Družba gospodov okoli naših listov je isto sklenila pred kratkim na podlagi doblenih izküšenj. Gospodje iz Slovenije nas prosijo, naj le pišemo v domačoj lepoj govorici, da se lepi, redki naši jezikovni kinči ne zgübijo. Leposlovne reči pa že objavlamo tüdi v knižnoj slovenščini ali kaj slüžbenoga. — Naša vučeča se mladina se bole mora oprijeti včenja bogate domače reči, je splošna sodba zato pozvanih profesorov. — **G. V. Senj.** Če ne doma urednika, se falinge neberejo tembole, ar stavci ne yejo slovenski. Je pač križ, a zaednok se ne da pomagati. Vüpamo se pa, ka bo nači tüdi.

Zdravstvo.

Nevarni stvarci.

Pavok s križom. Či te pavok oblazi naše telo, nastanejo večkrat velike bolečine. Vrastvo proti bolečinam so mrzli obkladki (mrzle cape).

Buhe. Buha grize človeka i živali pa prenaša razne bolezni. Prepravi se buha, či peremo obleko s kresolnov žajfov ali z vodov, v štero smo vlejali nekelko petroleja. Pod v hiži perimo z vročov vodov, v štero vlejmo nekelko petroleja, žajfe ali lizola.

Vüši. Vüši na teli so jako nevarne, povzročajo srbeščico i včasi celo tifus. Na glavi povzročajo gnojne rane. Obleka se more rasküžiti i v velikoj čistoči držati, potem je preženemo. Vüši na glavi pa tak odstranimo, če glavo mujvamo z mešanicov petroleja. Vüši iz spodnjega tela pa odstranimo s perubalzamom ali sivim mazalom, ki se dobita v vsakoj apoteki. Gnide odstranimo z gostim glavnikom.

Stenice. Grda nesnaga je stenica. Na tistom mesti, gde piči se koža razdraži i nastane mala oteklina. Či pomešamo terpentin z rdečov paprikov i s tov mešanicov namažemo štampete, pa je 3 do 4 dni na sunci tak držimo, stenice prejdejo. Ne pozabimo tüdi to, da stenica brez hrane 1 leto lehko žive, zato pa izsüšene stenice trbej na ognji žežgati.

Grili ali kebri. Najraj se držijo tam, gde je hrana. Odpravijo se na te način, da njim v lüknje zmečemo po cukra i po boraksa ali drüge čemere, ki se v apotekaj dobijo, lüknje pa potem zadelamo. Moremo pa paziti, da poginjeni grili ne prido blüzi jestvine ali da je naše domače stvari ne pozablejo.

Važne številke za Beč.

Beč je lansko leto obiskalo okoli 465.000 inozemcov (leta 1936 pa 424.000). Od teh je bilo 47.000 Nemcov iz Reicha, iz Anglije 27.000, iz Amerike 17.000, iz Romunije 11.000, iz Jugoslavije 12.000. — Žalostno pa je poglednoti bečko statistiko rojstev i smrtnih slučajov. Ka se toga tiče, je Beč na najslabšem mesti med vsemi kraji bivše Avstrije. Leta 1936. je bilo 23.669 smrtnih slučajov i 10.273 novih rojstev, 1937. l. pa se je to poslabšalo: bilo je 24.453 smrtnih slučajov i samo 10.032 novih rojstev. Tak je 1937. l. v Beči 14.421 lüdi več vmrlo, kak se narodilo. Tüdi pri maloj deci se je odstotek smrtnih slučajov povekšao: 1936. l. je vmrlo 634 dece, ki neso še dosegnola 1 leto starosti, a 1937. l. že se je to število povekšalo na 712. Tüdi število sklenjenih zakonov se je pomenšalo: 1936. l. je bilo zdanih 13.188 parov, 1937. l. pa samo 11.782. — Vse te žalostne številke zahtevajo bolši načrt družinske politike i to ne samo od strani države, nego tüdi od strani privatnih krogov. — Pa zasedba Austrije je ne boži opomin k načišemi družinskomi življenji!

Priporočamo Vam naša
odlična
poljska in vrtna
semena
M. BERDAJS
MARIBOR, LJUBLJANA
prej URBANIČ

Širite „Novine"!

P 141|38.

Oklic.

Tožeča stranka: Tivadar Ludvik, pos. v Turnišču št. 127, sedaj v Radoslavcih št. 54. ki ga zastopa dr. Cvetko Tone, odv. v Dolnji Lendavi je vložila zoper toženo stranko. Ležečo zapuščino po pokojnih Tivadar Janezu, Tivadar Josipu, Tivadar Štefanu, Tivadar Bari, vsi pos. v Turnišču radi izročitve za vknjižbo lastninske pravice sposobne listine s prip. k oprav. štev. P 141|38 tožbo.

Narok za ustno razpravo se določi na dan: 20. aprila 1938 ob 9 uri pred tem sodiščem v sobi štev. 22.

Ker je bivališče tožene stranke neznano, se postavlja gosp. Tivadar Pavel, pos. v Turnišču za skrbnika, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dokler ne nastopi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče v D. Lendavi,
dne 15. marca 1938.

Proda se
hiša z vrtom
v Soboti. Pozve se v Šolski ulici št. 12.

Cepljeno trsje
vsake vrste na razni podlagi amerikanski se dobi pri **FRANC SERŠEN** v **Veržeju, trsničar.** - Cena po dogovoru.

Razmišljanje o Franciji.

(Popotni vtisi).

Z brzovlakom sem se peljal (Francoz ljubi hitrost, zato predpisov proti prehitri vožnji ne pozna —). Skoz okno sem gledal brzečo sliko severne Francije (in ostala Francija je najbrž tej podobna —). Kako bogastvo opazuje oko, takorekoč na vsak korak: ta krasna mesta s slikovitimi stavbami iz davnih stoletij; te moderne svetle stavbe...

Listam dnevnik (eden izmed tolikih, jutranjih, opoldanskih in večernih —), pa mi oko obstane na naslovu: „Francija z onkraj morja..." Da, tiste prostrane bogate kolonije, ki jih oko ne more doseči. — Bogata Francija! — Prostrana Francija! — Ravnokar smo ob sivkasto belih stavbah aerodroma: glej, kako ponosno vihra znana trobojnica na osrednji stavbi letališča, z elegantno polkrožno streho. — Slišiš ponosno brenčanje krasnega zrakoplova, ki pluje nekam daleč, nedosežno daleč? Kako blestijo strumno razpeta krila!

To je duh francoski: svobodno na vse strani! — Še tajnik francoske socialistične stranke (zanimivo: žid!) mi je smeje se razlagal, da o zmagi uniformnega komunizma v Franciji ni govora. So preveč slobodoljubni.

In preveč bogati! Poglej pisano karto teh, menda več ko 90 „département-ov", nekakih naših „banovin"; torej desetkrat več kakor pri nas. — Ne morem se nagledati te krasnih mest, ki brzijo mimo. Najbolj me cerkve zanimajo. Menda niti dveh nisem videl enakih. Kako različni zvoniki, čudovito lepo razčlenjenih oblik. To je obraz duševnega bogastva. — Žal sem videl toliko cerkva, ki so bile zapuščene, celo razdrte in lepa gotska okna so žalostno gledale svet... Duh v razkroju, duh zapeljanih množic podeželja (pagus!), modernih poganov, ki redko, le ob največjih svetkih, le manjšina pridejo v cerkev. — A to je le zelo bežna slika časa, ki zahaja. Na obzorju že vzhaja svetla slika bodočnosti: v mestu vidiš cel dan ljudi, ki obiskujejo cerkev, ki verjejo v andijenco pri Bogu-človeku, ki tam vedno sprejema. Glej, kako so domači z Njim: otrok se igra pred njim kakor pred lastno mamo, šolar zre proti oltarju kakor k dobremu učitelju; starejši pa prihajajo kakor k Tovarišu in Prijatelju: učeni mož tam si je podprl glavo in gleda, kakor v razgovoru s stanovskim tovarišem... Iz vseh stanov prihajajo, cel dan se vrstijo. — Za potrebe cerkve pri vsaki maši vsak navzoči rad daruje; duhovnik sam rad daruje; duhovnik sam pobira, pred njim hodi klicar, ki naznanja za farne sirote"... „za šole..."

Mimo gozdov se vozimo. Čudno, skoraj na vsakem drevesu košata omela; in mnoge tesno ovija bršljan... Naj rečem, da je to znova podoba sedanje Francije, ki jo začasno nekdo drži zavezano in se košati na vrhu. — Ali to ne bo trajalo dolgo: ne vidiš drvarjev, ki že prihajajo, da očistijo vitko drevje; da posekajo i vržejo na ogenj, kar ni več ozdravljivo? — Tedaj se ne bo več tuji duh šopiril s francoskim bogastvom, ki ima globoko krščanske korenine... Tedaj bodo znova svetniki hodili po tej zemlji, kakor v nekdanjih dneh. — Uslišane bodo tolike prošnje za naraščaj vodnikov duhanov in to svetih. —

Pripeljal sem se do cilja. Sprovodnik mi je s pravo francosko prijaznostjo dal prošena pojasnila, — Govoril sem z gospodarjem pristave: pravi bogataš, ki redi prek 1500 ovac, da desetin vprežne živine niti ne omenjam. Globokoveren gospod: delavce vsako nedeljo sam pelje z autom v bližnjo ali daljno cerkev (kjer pač mašuje župnik, ki mora oskrbovati več župnij —). Kako je srečen, če se lahko razgovarja z duhovnikom. — Delavci so mi povedali, da dela z njimi kakor vsak delavec; ravno tako gospa in sinova. — In to ni osamljen primer. —

Na vrhovih Francije postaja svetlo, inteligenca se vrača h globoki veri; po njej bo tudi francoska vas enkrat našla pot nazaj k Bogu, kakor je pred stoletji odšla proč od Njega, pa spoznava, da brez Njega ni sreče...

ic

Pod mogočnim varstvom.

(Legenda.)

Tisto noč pred svojim odhodom je naš izseljenski duhovnik sanjal:

Kakor da mašuje v domači cerkvi. Prišel je do spremenenja. Ko poklekne, glej čudo: Iz Hoštije je stopil sam Gospod, se neskončno nežno dotaknil njegovega ramena in ga dvignil, s samim dotikom svoje roke. Nato mu je pokazal v ladjo cerkve.

Nepopisna slika: neštevilna množica svetnikov, tako lepih, da tega človeški jezik ne more izraziti. Vsi so vdano gledali Gospoda, vsi veselo čakali, kdaj bo izpregovoril.

„Glej, vsi ti bodo tvoji mogočni varuhi!" Kakor da je vzvalovilo svetlo morje, so se zganile množice, ki so čisto napolnjevale postrano cerkev.

Zdaj jih je spoznal: to so vendar patroni naših farnih cerkva! Glej, kako prijazno se mu smehlja krasni vitez sveti Jurij, kjer je več kot eno leto kaplanoval... In vsi drugi, kako ljubeče ga gledajo. — Tudi patroni neštevilnih kapelic naših in svetih znamenj ob v nedogled tonečih ravenskih potih, ob prijetno vijugastih goričkih cestah. — In patroni vseh ljudi, ki hodijo po tej naši majhni zemlji. — Pa še tisti, ki „so že šli pred nami v večnost z znamenjem vere in počivajo v miru..."

Množica, kakor na svetlem nočnem nebu, ki ga zvezde krasijo.

„Vsi ti so moji patroni!" je ves blažen pomislil. Kar ločiti se ni mogel od te krasne slike. Zdelo se mu je, da bi se tudi oni neradi ločili. A Gospod je hotel in slika je preminula, temni sen ga je znova vsega objel; svetli zbor je v nebesa odšel v cerkvi Gospodovega Vnebohoda...

Kaj sliši zdaj njegovo uho? — Seveda, to so zvoki komunistične internacionale. Tako divje donijo, kot bi jo pele same peklenske množice. — A uho je skoraj gluho za vrišč te pesmi, oko je močnejše in v njem je odsev njih, ki jih je gledal v cerkvi. Vedno močnejši je sij. Že je tako močan, da mu je oči kar na široko odprl in se je zazrl naravnost v vzhajajoče sonce... Nekoliko predolgo je zaspal, ta dan. —

ic

Novine izhajajo vsaki četrtek za prišestno nedelo. — Za tiskarno Balkánji Ernest, Dolnja Lendava. — Izdajatelj in urednik: Klekl Jožef, župnik v pok.